

UNA HISTÒRIA D'INDIANS

JOAN PORTELL RIFÀ · DIBUIXOS: SEBASTIÀ SERRA

1. Un mort

—S’ha mort l’*americanu*! —va comentar el pare, tot deixant la bossa del pa damunt la taula de la cuina.

Jo estava esmorzant i, distret amb els meus missatges al mòbil, li vaig fer poc cas de bones a primeres.

—Qui vols dir l’*americanu*? —va preguntar la mare, que trastejava per la pica.

—Sí, dona, aquell que vivia a la casa del final de la rambla, a tocar del mar!

Allò de la casa del final de la rambla em va fer connectar l’antena.

—Voldràs dir l’indià, no?

—Bé, sigui indià o *americanu*, el mort és el mateix, no? Al forn m’han dit que ja feia dies que ningú el veia i finalment, la policia ha en-

trat a casa seva... Quan m'ho han dit m'he adonat que sí que feia dies que no el veia al colmado... I l'han trobat a la butaca del menjador, més fred que un pingüí!

—No diguis això d'un mort! No te'n riguis, que porta mala sort! Que no veus que hi ha roba estesa... —digué la mare, tot assenyalant-me amb un cop de cap.

Ella es pensa que no entenc què vol dir aquesta expressió, però ja fa temps que m'havia adonat que sempre que els trobava parlant d'algun tema punxegut la mare deia allò de «**que hi ha roba estesa**». He de dir que les primeres vegades no ho entenia, però en veure que el pare mai pujava al terrat immediatament a recollir-la...

—Es veu que no tenia hereus directes, i sembla que si no troben un testament que digui el contrari, tot anirà a parar a mans de la filla única del seu germà petit, ja mort fa anys. Aquella casa i els jardins que l'envolten valen una fortuna! Allà hi poden construir tants pisos com vulguin, a primera línia de mar...

—I no hi podem fer res? Mira que Sinera de Mar necessita un casal d'avis, jardins per passejar..., no? Ara esperem que la casa no quedi abandonada massa temps.

Allò de la casa abandonada, per a mi i els de la meva colla significava un espai per explorar!

—Què voleu dir abandonada? —vaig preguntar, com aquell qui no vol la cosa.

—Doncs això mateix, que si l'herència no és clara perquè no

troben el testament i s'ha d'anar als jutjats, la solució final pot trigar anys a arribar... I mentrestant la casa i els jardins quedaran abandonats, a mercè de tothom qui vulgui si l'Ajuntament no hi posa vigilància.

Doncs allò a mi m'anava com l'anell al dit!

Una idea em va començar a barrinar per dins del cap, i de sobte va veure la llum!

—**Me'n vaig!** —vaig dir, acabant-me l'esmorzar d'una esgarrapada i enviant un whatsapp als amics amb l'emoticona d'una calavera i dos fèmurs creuats, com la bandera pirata. Era el nostre senyal per trobar-nos a l'amagatall, ni més ni menys que als jardins de la casa de l'*americanu*!!!

—**Però on vas? Quina mosca t'ha picat?** —van cridar els pares alhora.

Jo no vaig tenir temps de respondre perquè ja corria per trobar-me amb els de la colla. I és que ho havien de saber, era urgent, abans que ningú!

2. L'indià o *americanu*

L'*americanu*, com l'anomenava el meu pare, era ni més ni menys que **Josep Maristany**, un home del qual ningú sabia res, només que vivia a la casa senyorial del final de la rambla del poble. Se'l veia molt poc, només sortia per anar a comprar al nostre colmado, una vegada a la setmana, el pa els dimarts, i després es tancava a casa on sovint se sentia el so de les havaneres sortir pels finestrals.

Josep Maristany era el net de Ferran Maristany, un dels homes més rics de la comarca. La seva fortuna s'havia forjat a Cuba, amb el tràfic de sucre, tabac i alcohol, especialment rom. Però pel poble corrien veus que també s'havia enriquit amb el **tràfic de carbó**, però això sempre es deia en veu baixa.

Un dia li vaig preguntar a la mare per què la gent parlava tan baixet quan anomenava el comerç del carbó. El que la mare m'explicà em va posar els pèls de punta: es veu que el tràfic de carbó fet pels indians volia dir la **compra i venda d'esclaus**

negres! Els vaixells catalans carregaven teles i altres productes fabricats a Catalunya i els portaven fins a l'Àfrica, especialment a la costa atlàntica. Allà eren intercanviats per esclaus negres que, apilats a les bodegues dels vaixells, eren portats i venuts a les colònies d'Amèrica, especialment a Cuba, on treballaven a les plantacions de tabac i canya de sucre. **L'esperança de vida d'un esclau a les colònies no superava els deu anys!**

A les colònies els vaixells descarregaven els esclaus i tornaven cap a Europa carregats de sucre, tabac, cacau o alcohol, fet que tancava el triangle d'un comerç que donava molts i molts diners.

—Ho dius seriosament? Esclaus?

—Sí, persones que eren segrestades a l'interior del continent africà per caçadors d'homes i dones, portats fins a la costa, carregats en vaixells i obligats a treballar a les hisendes de rics europeus, a Cuba o en altres països del Carib. Així s'aprofitaven de la mà d'obra gratis. Es diu que **més de setze milions de persones** van patir l'esclavatge durant aquest període de la història que va del segle XVI al XIX, és a dir, durant centenars d'anys!

—I ningú no deia res?

—**Al contrari!** Molts d'aquests indians van ser rebuts als seus pobles com autèntics herois, persones que havien marxat sense ni un cèntim a les butxaques i que tornaven rics, molt rics! Fins i tot n'hi va haver que van portar les seves criades, animals exòtics, com lloros o papagais, i van intentar reproduir la vida a les colònies plantant palmeres o magnòlies als seus jardins, tot per recordar els bons temps passats a l'altra banda de l'Atlàntic.

Jo no m'ho podia creure, però es veu que moltes de les cases d'indians estaven construïdes damunt del tràfic d'esclaus! Cases senyorials, amb jardins sumptuosos i grans porxades.

—**Ui**, i algunes de les fortunes més importants del país van néixer d'aquest negoci. Es diu que els Güell, els Baradat, els Gibert, els Gumà i altres famílies riques del país deuen els primers milions a aquest tràfic inhumà.

—**No m'ho puc creure...**

—A més, aquests indians, quan s'instal·laven de nou al seu poble moltes vegades construïen hospitals o casals per a la gent del poble, com el nostre Casino, on pots veure a la sala noble els retrats dels que van posar diners per a construir-lo... I donaven feina a molta gent. Tothom ho sabia, però tothom callava, com els teus avis, que van treballar als jardins dels Maristany molts anys.

—**L'àvia i l'avi?** No pot ser.

—Qui creus que em va explicar tot això? **L'àvia!** Quan va saber d'on venien els diners que cobrava per cuinar per a l'avi Maristany i per tenir cura del jardí de la casa de *l'americanu*, va obligar l'avi a deixar la feina. Va ser aleshores quan van decidir muntar el colmado.

Aquest llibre ha estat pensat, produït i confeccionat a Catalunya. Fent-ho així, promovem els nostres autors, ajudem a crear i mantenir llocs de treball a les nostres indústries gràfiques i estalviem transports i les consegüents emissions de CO₂

Primera edició, març de 2021

© Joan Portell Rifà, 2021, per al text

© Sebastià Serra Bonilla, 2021, per als dibuixos

Direcció artística: Montse Ginesta

Disseny: Jordi Avià

La propietat d'aquesta edició és de Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Ausiàs Marc, 92-98 – 08013 Barcelona

ISBN: 978-84-9191-167-8

Dipòsit legal: B. 18-2021 Imprès a Arlequin

En Martí, en Marcel, en Karim i la Sheila tenen un amagatall secret en un extrem amagat del jardí d'una gran casa. Quan s'assabenten que s'ha mort el propietari de la mansió, decideixen explorar-ne l'interior. L'amo, el vell Maristany, era molt ric. El seu avi havia fet una gran fortuna a Cuba i per això li deien l'indià o també, l'*americanu*. El que el Martí i la seva colla no saben és que ells no són els únics que volen entrar dins la casa... L'herència del vell Maristany està en joc.

Una **aventura emocionant** per als nens i nenes a partir de **8 anys!**

